

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı** Mahinur Özdemir Göktaş tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 18.08.2025

İskender Bayhan

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de evsizlik, kapitalist sistemin ve izlenen ekonomik-sosyal politikaların yarattığı yoksulluğun en görünür ve en ağır sonuçlarından biridir. Şefkat-Der'in 2021 yılında açıkladığı verilere göre ülkede yaklaşık 70 bin evsiz bulunmaktaydı. Bugün bu sayının 100 binin üzerine çıktığı ifade edilmektedir. Bilimsel raporlar, evsizlerin sağlık durumunda en sık karşılaşılan ölüm nedenlerinin enfeksiyon ve bulaşıcı hastalıklar olduğunu göstermektedir.

Evsizlik yalnızca barınma hakkının ihlali değil, aynı zamanda sağlık, eğitim, güvenlik ve toplumsal yaşama katılım açısından çok yönlü hak kayıplarını beraberinde getirmektedir. Bu durum, evsizliğin bireylerin tercihlerinden ya da "kişisel yetersizliklerinden" kaynaklanmamaktadır; aksine işsizlik, güvencesizlik, barınma krizi ve sosyal hizmetlerin piyasalaştırılmasından doğan yapısal nedenlerin bir sonucu olduğunu göstermektedir.

İstanbul Pendik Esenyalı Mahallesi'nde yaşayan 63 yaşındaki Nazik Özsoy ve yedi torununun durumu bu gerçeğin somut bir örneğidir. Oğlu ve gelini cezaevinde olan Özsoy, hiçbir geliri olmadan torunlarına bakmaya çalışmaktadır. Bir dönem sokakta kalmış, ardından mahallelinin dayanışmasıyla rutubetli bir bodrum katına sığınabilmiştir. Ancak 20-25 bin liralık kira koşullarında aldığı 10 bin liralık devlet desteği yetersiz kalmakta, ev sahibi evi satmak istediği için aile yeniden sokakta kalma tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır.

Nazik Özsoy'un hikâyesi, sosyal hizmetlerin ne denli parçalı, yetersiz ve geçici olduğunu göstermektedir. Devletin asli görevi olan barınma hakkı, "Siz ev bulun, biz destek oluruz" gibi bürokratik yaklaşımlarla yurttaşların sırtına yüklenmekte; çözüm, bireysel dayanışma ve hayırseverlik ilişkilerine havale edilmektedir. Bu durum yalnızca Özsoy'un değil, giderek artan binlerce evsiz ailenin yaşadığı durumdur.

Oysa Anayasa'nın 57. maddesi devlete, "konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alma" görevi yüklemektedir. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne taraf olan Türkiye, çocukların üstün yararını gözetmekle yükümlüdür. Buna rağmen yedi çocuk ve hasta bir büyükanne, devletin sosyal koruma mekanizmalarından yoksun bırakılmakta, yaşamlarını sağlıksız ve güvencesiz koşullarda sürdürmeye zorlanmaktadır.

Türkiye’de evsizlik hizmetleri yasal bir çerçeveye kavuşturulmamıştır. Bu alanda devletin asli sorumluluğu, büyük ölçüde sivil toplum kuruluşlarının gönüllülüğüne ve emekçi semtlerdeki dayanışmaya terk edilmiştir. Böylece devletin sorumluluğunun yerine “hayırseverlik” geçirilmiş; yurttaşların yaşam hakkı lütuf ilişkilerine mahkûm edilmiştir.

Bu Bağlamda;

1. Bakanlığınızın güncel ve resmi verilerine göre Türkiye’de kaç evsiz bulunmaktadır? Evsizlik gibi temel bir sosyal sorun karşısında veri gizlemek yerine şeffaf olunması ve gerekli önlemlerin alınması gerektiğini düşünmüyor musunuz?
2. Türkiye’de sayısı yıldan yıla artan evsizlikle mücadele için bütüncül bir eylem planı hazırlama niyetiniz var mıdır? Yoksa bu sorunu yerel yönetimlerin ve hayırseverlerin omuzlarına bırakmaya devam mı edeceksiniz?
3. Evsizlerin kalıcı konuta erişimini sağlamak için kısa süreli barınma, danışmanlık, iş bulma yardımı, mesleki eğitim ve mali destek gibi uygulamaları kapsayan bir “geçiş programı” geliştirilmesi yönünde bir çalışmanız var mıdır? Yoksa evsiz yurttaşları günübirlik çözümlerle otele, sığınağa, sokaklara mahkûm etmeyi mi sürdüreceksiniz?
4. İstanbul Pendik Esenyalı Mahallesi’nde yaşayan 63 yaşındaki Nazik Özsoy ve yedi torununun yaşadığı mağduriyet kamuoyuna yansımıştır. Bu ailenin barınma ve geçim ihtiyaçlarının kalıcı olarak karşılanması için Bakanlığınız bugüne kadar ne yapmıştır? Bu konuda niçin sorumluluğu yurttaşların ve derneklerin dayanışmasına terk etmektesiniz?
5. Anayasa’nın 57. maddesi devlete konut ihtiyacını karşılayacak tedbirler alma görevi yüklemektedir. Çocuk Hakları Sözleşmesi de tarafı olduğumuz uluslararası bir yükümlülüktür. Bu açık hükümler ortadayken neden evsizliğe dair yasal bir çerçeve hâlâ oluşturulmamış ve devlet sorumluluğu yerine getirilmemiştir?
6. Yerel yönetimler çoğu zaman evsizlere geçici barınma ve destek sağlamakta, merkezi idare ise sorumluluğu üzerinden atmaktadır. Bakanlığınız, evsizlik konusunda merkezi idare ile yerel yönetimler arasındaki görev ve yetki paylaşımını netleştiren bir düzenleme yapmayı düşünmekte midir? Yoksa bu parçalı sorumluluk anlayışı devam mı edecektir?
7. Çocukların eğitim, sağlık ve can güvenliği açısından evsiz ailelerin özel sosyal hizmet modellerine ihtiyacı olduğu açıktır. Bakanlığınız, evsiz aileler ve çocukları için çocukların üstün yararını gözeterek özel bir sosyal hizmet programı hazırlamayı planlamakta mıdır?
8. Kiraların 20-25 bin lirayı bulduğu koşullarda, mevcut sosyal yardım miktarlarının yetersiz kaldığı ortadadır. Bakanlığınız, dar gelirli aileler için kira desteği, sosyal konut üretimi veya kamusal kiralık konut programı geliştirmeyi düşünmekte midir? Yoksa evsizliğin daha da büyümesini seyretmekle mi yetineceksiniz?
9. Evsiz bireylerin en sık karşılaştığı sağlık sorunlarının enfeksiyon ve ruh sağlığı problemleri olduğu bilimsel raporlarla ortaya konmuştur. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında evsizlerin sağlığına dair ortak ve kalıcı bir program var mıdır? Yoksa bu alanda da koordinasyonsuzluk mu hüküm sürmektedir?

10. Evsizlik sorununun çözümünü bireysel hayırseverliğe ve gönüllülüğe havale eden anlayışınızı değiştirmeyi ve bu sorunu kamusal bir hak temelinde ele almayı düşünüyor musunuz?